No. 1664 Zaterdag 20 November 1915. 32ste Jaargang

# AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— met vooruitbetaling.

BUREAU VAN DIT BLAD
Waterkant No 4, Overzijde.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

## DE OORLOG.

Bij Koninklijk Besluit werd het Grieksch Parlement ontbonden en de nieuwe verkiezingen voor nieuwe afgevaardigden bepaald op 19 December a. s.

Een algemeene verkiezing dus, terwijl een groot deel der mannelijke bevolking onder de wapenen is. 50 kiesgerechtigden hebben *verlof* gevraagd om hun kiesplicht te kunnen vervullen, maar dit werd geweigerd door den Minister van Oorlog.

Aldus het Orgaan van VENIZELOS, of het waar is, weten we niet. Maar dat Koning Constantijn gewaagd spel speelt, schijnt toch wel zeker. De toestand in Griekenland wordt zeer kritiek, en de positie van den Koning uiterst gevaarlijk.

De houding der Regeering blijft welwillend voor de Verbondenen. Nu weer werd aan de Serviërs toegestaan gewapend terug te trekken op Grieksch grondgebied. Aan de Verbondenen was reeds een strook gronds voorbehouden langs welken zij een vrijen terugtocht hadden naar hunne schepen in Salonica. Maar volgens de gewone regels van neutraliteit moesten de gewapende Serviërs, zoodra zij zich op Grieksch grondgebied vertoonden, ontwapend worden en geïnterneerd worden. Thans werd hun toegestaan gewapend naar Griekenland terug te trekken.

Hoe met deze uiterst welwillende houding der Grieksche Regeering nu overeen te brengen is het bevel der Franschen en Engelschen om Grieksche schepen niet langer uit te klaren van Marseille, en vast te houden in Engelsche havens, begrijpen we niet.

Of het moet weer zijn de doorgestoken kaart; een pressie, met goedvinden der Regeering, toegepast, om den Koning te dwingen.

Het volk openbaart zich hoe langer hoe meer. De Fransche Staatsminister DENYS COCHIN heeft een bezoek aan Athene gebracht en werd triomfantelijk naar zijn hotel geleid, niet slechts door de geestdriftige bevolking, maar ook door officieel gezonden vertegenwoordigers van Minister SKOULOUDIS, President van den Ministerraad en van den Burgemeester.

Begrijp na maar eens iets van dezen warboel. Men zou haast durven spreken van een vreedzame revolutie.

Lord KITCHENER is op Galipoli aangekomen en zal het oppercommando voeren in plaats van Sir JOHN HAMILTON, die naar Engeland terug is.

De minder strenge winter in het Zuiden zal eerder dan aan het Oosteren Westerfront een operatie in de Dardanellen mogelijk maken.

Toch meene men niet, dat alle gevecht in Rusland en Frankrijk is stopgezet. Groote troepenverplaatsing over modderwegen of door sneeuw en ijs zijn wel uitgesloten, maar op kleine verrassingen moet men zich toch voorbereid houden. Gedurende de wintercampagne zal overal de waakzaamheid worden verdubbeld, het artillerieduel blijft doorgaan en maakt kleine vorderingen mogelijk. Ook kunnen vliegtochten thans zeer veel schade doen.

Dat er een groote voorjaarsslag wordt voorbereid, mag men opmaken uit de actie der Verbondenen, die zich buitengewoon aan 't organiseeren zijn. Er is een Engelsch-Fransch oorlogscomité tot stand gekomen bestaande uit de Fransche Ministers BRIAND, GALIENI, LACAZE en Grl. JOFFRE en van den Engelschen kant uit Mr. ASQUITH, Mr. BALFOUR, Mr. LLOYD GEORGE en Sir EDWARD GREY. Dit comité heeft het opperbevel over land- en zeemacht en wil door zijn samenstelling de hoogst mogelijke samenwerking der Verbondenen trachten te verzekeren.

Dat wijst toch wel op iets gewichtigs.

## Aan het Italiaansche front.

De plaats, waar wij ons bevinden, wordt Venadoro genoemd (Goudader) en de bodem geeft een uitlegging van dien naam. Boven het bosch van pijnboomen links van ons verrijzen inderdaad grijsachtige bergtoppen, waarin aderen loopen, die 'n toets aanbrengen van purper en goud. De toppen, waarvan de een de ander in hoogte tracht te overtreffen, vormen eveneens een woud. Wij staan tegenover de vermaarde dolomieten en de weg, dien wij afgelegd hebben alvorens dit pad te bereiken, heet de Weg der Dolomieten. De berg voert hier een onbetwistte heerschappij. Het is alsof een boosaardige wil hier in de kleinst mogelijke ruimte het grootste aantal bergen heeft opgehoopt. Gelijk de boomen van een groot bosch verstikken de bergen elkaar en trachten boven de anderen uit te komen. Er is geen plaats voor den mensch in dezen wedstrijd van een nieuwe soort. De soldaten, die op handen en voeten de rotsen beklimmen, moeten evenals de slakken hun dak op hun rug meedragen. Dit dak bestaat slechts uit een deken, de eenige bescherming welke hun overblijft tegen de sneeuw en de moorddadige koude. Hier, op een hoogte van drieduizend meter, behoeft de soldaat niet te denken aan een warm maal, waaraan hij toch zulk een groote behoefte heeft. Men nuttigt niets dan conserve-voorraden. Het is onmogelijk, dat de colonne voor nieuwen aanvoer van leeftocht doordringt tot hier, waar het zelfs den soldaten verboden is zich te vertoonen. Zij moeten dikwijls heele dagen arhter een rots blijven liggen, als hagedissen (maar zonder zon, helaas!) om af te wachten of de nacht een onverhoedschen aanval mogelijk zal maken.

Het wederzijdsche doel der tegenstanders is hier vaak de verovering van een hut, welke in vredestijd voor de rust der Alpinieten bestemd is. Deze hutten worden dan het middelpunt van een klein kamp. Ik heb er gezien, die tweemaal door het Oostenrijksche geschut vernield waren en vervolgens weer tweemaal werden opgebouwd.

Op een der bergen van de Tofana hebben wij gisteren koffie gedronken in een van die Alpen-schuilplaatsen, welke in 't begin van Juni gedurende verscheidene dagen tegen de Italiaansche Alpenjagers verdedigd werd door de Tiroler jagers, hun gelijkwaardige tegenstanders. De Italianen konden overdag niets ondernemen, want de Tiroler Alpenjagers waren voorzien van mitrailleuses en zagen alles zonder zelf gezien te worden. De stelling kon alleen bereikt worden over een steilen gletscher, die een stroom geleek, welke op het oogenblik van zijn val plotseling was bevroren.

Gedurende verscheiden nachten werd deze echter door de Italianen beklommen. Overdag moesten zij een schuilplaats zoeken op de rots en trachten uit te rusten in de zonderlingste houdingen: recht overeind, op de knieën, of met hun gordel aan een vooruitstekend deel van de rots vastgebonden. Het gelukkigst waren degenen, die wegduiken konden in een of andere kleine inzinking van den bodem. De afstand, die de handvol Alpenjagers van de hut scheidde, verminderde aldus elken nacht met honderd of tweehonderd meter, en het was tegen één uur 's nachts, dat zij haar eindelijk in bezit namen en zich verwarmen konden!

Achter de berggroep van Cadore, die wij bezichtigden, verheft zich een aaneengesloten en beschermende massa: de berg Poré. Dit was de eerste van alle Italiaansche veroveringen in Cadore. Op het oogenblik van de oorlogsverklaring krioelde het in alle kleine dorpen der vallei van Italiaansche soldaten. Het uur van middernacht slaat, het fatale uur waarop de staat van vrede door den oorlogstoestand vervangen wordt. Bij den twaalfden slag beginnen vlugge schimmen de hellingen van den Poré te beklimmen. De berg was des morgens in het bezit er Italianen en vormde voor de Italiaansche grens een waardevolle afsluiting.

Ik heb reeds verteld, dat in de Stelvio Oostenrijk en Italië elkaar nauw omvat houden, evenals twee hijgende worstelaars van gelijke kracht. In Cadore kan hetzelfde gezegd worden. Dezelfde berg is tegelijk door de Oostenrijkers en de Italianen bezet. Stel u een berg voor, bedekt met pijnboomen tot op de halve hoogte, en verder kaal. Welnu, de boomen bieden een schuilplaats aan de Italianen, en de top is geheel geperforeerd door Oostenrijksche loopgraven. Verbeeld u een bergkam, in tweeën gedeeld door een afgrond. In de diepte van die rotsspleet bevinden zich de Italianen, wier beweeglijke artillerie den top bestrijkt. Van hun kant bestrooien de Oostenrijkers op den top de Italianen met shrapnels, granaten, handgranaten en andere bonbons. De afstand tusschen de vijanden is dikwijls minder dan een vijftigtal meters.

Op de Fedaia wist een batterij zich twee maanden te handhaven in een kleinen cirkel van rotsen, met een middellijn van honderd meter, onder een voortdurenden regen van granaten. Op de Col di Lana kon een batterij, welke uit een bosch kwam, onder bedekking van de duisternis tot vijftig meter van den top naderen. Bij het aanbreken van den dag werd zij natuurlijk dadelijk ontdekt. Een vreeselijk duel ving aan. De manschappen, die de Italiaansche batterij bedienden, sneuvelden de een na den ander. De laatste van hen, een sergeant, bleef doorschieten en viel dood neer op zijn kanon.

Nergens hebben wij ons zoo in het brandende en bedrijvige middelpunt van den oorlog gevoeld, als in Cadore. Deze bergstreek maakt trouwens den indruk, of zij geschapen werd door een god, die den strijd der menschen voorzag en hem zoo moeilijk en schrikkelijk wilde maken als maar eenigszins mogelijk was.

Gisteren kon ik den voornaamsten waarnemingspost van een geheelen sector bereiken. Een ulterst primitieve post! Eenige planken en aardkluiten. De naburige top is met deze verbonden door een onderaardsche gang, die onmogelijk door den vijand kon worden vernield. De stem van den soldaat, die door de megafoon inlichtingen vraagt aan den vooruitgeschoven waarnemer; de stem van den officier, die in een kleine spelonk, waar een telefooncentrale ingericht is, orders ontvangt; de stem eindelijk van den kolonel, die met enkele mathematische woorden de actie van den ganschen sector leidt: dat alles heeft, wetenschappelijk en duidelijk als het is, niets vreeselijks over zich en het zoo eenvoudige en tevens zoo geheimzinnige schouwspel wekt alleen een gevoel van nieuwsgierigheid en verbazing.

Het valt moeilijk om te gelooven, dat die woorden, nauwelijks uitgesproken, omgezet worden in bloedige gebeurtenissen. Maar toen ik achter de rotsen naar den eigenlijken waarnemingspost klom, deinde ik onwillekeurig terug. Ik had niet kunnen denken, dat ik mij zoo dicht bij het Oostenrijksche kamp bevond. Ik zie de geringste bewegingen der manschappen en tegelijkertijd de resultaten van de bevelen, die ik even te voren hoorde geven.

Na een lang gesnor, dat eindeloos scheen, is aan het uiteinde van een loopgraaf' door een helderder lijn in de rots aangeduid, een kleine rookzuil en een losbarsting te bespeuren. Donkere massa's aarde worden tot een aanzienlijke hoogte opgeworpen, en de beide wolken, die van den rook en die van de aarde, volgen elkaar in één seconde, met de nauwkeurigheid van een uurwerk.

Het was bestemd, dat ik dienzelfden dag ook kennis maakte met de Oostenrijksche granaten. Bij het afdalen van den berg, hoorden wij eerst een gefluit en daarna ontplofte de granaat op een afstand van ongeveer honderd meter. Ditmaal was de vlam vreemder, boven wit en rood aan de basis, als een wonderlijke bloem met bleeke kroon en een kelk van bloed.

Van alle zijden trekken de soldaten de muilezels en de munitie achter de in gereedheid gebrachte verschansingen. Men maakt allerlei gissingen. Is het een antwoord op de Italiaansche projectielen van zooeven? Wij wachten vol spanning, maar 't schouwspel wordt niet meer herhaald. Heeft men onze colonne willen begroeten? Het is vleiend om dit te gelooven. Maar zooals dikwijls het geval is, hebben de batterijen naar alle waarschijnlijkheid ook nu een beetje op goed geluk af geschoten, om wanorde te verwekken, den soldaat te verschrikken. Dit vuren zonder doel over een ganschen sector is inderdaad veel meer demoraliseerend voor elk individu, dan het schieten op een bepaald doel. Niemand in den geheelen sector kan er zich een enkel oogenblik beveiligd achten.

In een dorpje van het dal hebben wij den vorigen dag de uitwerking van een verdwaalde granaat kunnen aanschouwen. Een diepe kuil in een grasveld, een gebroken ruit, en wat ons nog veel meer leed deed een gewond geitje. De granaat heeft het letterlijk het gras voor de lippen weggemaaid. Het kreeg een kleine wond boven de oogen en een van de hoornen nauwelijks uitgegroeid, werd afgescheurd. Droevig kijkt het ons aan, als om te vragen of wij het zijn, die het zooveel kwaad gedaan hebben, en waarom? Maar weldra gaat het weer voort met grazen, want ondanks den oorlog en de granaten, is het gras nog steeds overvloedig en malsch in het midden van de kleine vallei, wier beekjes van de Alpengletschers komen.

*Het Vaderland.*

## Een belangrijk artikel van de „Osservatore Romano."

Het artikel van de „Osservatore Romano" over de onderhandelingen van den H. Stoel betreffende het lot der krijgsgevangenen, luidt als volgt:

Sedert eenige dagen scheppen eenige bladen er genoegen in, de moeilijkheden mee te deelen, waarmee de door den H. Stoel genomen stappen, om zooveel mogelijk de droevige gevolgen van den verschrikkelijken oorlog, die Europa teistert, te verzachten, zouden te kampen hebben. En omdat de zaak zeer moeilijk is, gezien de onmogelijkheid om aan te toonen, wat er van de waarheid overblijft, neemt men zijn toevlucht tot een eenvoudig middel: men verzint denkbeeldige initiatieven en men heeft aldus de voldoening te kunnen zeggen, dat ze geen ingang hebben gevonden, omdat ze noch practisch, noch uitvoerbaar zijn.

Zoo is er verklaard en meegedeeld, dat de H. Stoel dit jaar, aan de verschillende regeeringen der oorlogvoerende staten een wapenstilstand zou hebben voorgesteld op 2 November, toegewijd aan de nagedachtenis der overledenen, zooals Hij het vorige jaar zou gedaan hebben met Kerstmis.

De waarheid echter is, dat de H. Stoel er nooit aan gedacht heeft en dergelijk voorstel te doen, en dat dit, bijgevolg, niet is en kon worden afgewezen door wie het ook zij.

De genoemde bladen daarentegen gaven er de voorkeur aan te insinueeren, dat de H. Stoel eerst het terrein zou verkend hebben ten opzichte van een voorstel van dezen aard, en dat de aldus aan den dag gekomen moeilijkheden zouden hebben doen besluiten de dingen van te voren reeds achterwege te laten.

Welnu, wij herhalen het, de waarheid is, dat de H. Stoel er nooit aan gedacht heeft dezen wapenstilstand voor te stellen.

In nu deze logenstraffing voldoende?

Eveneens hebben de bladen in kwestie met een niet ongeveinsd genoegen de verklaring ontvangen, gedaan in het Engelsche Lagerhuis door den onder-staatssecretaris van het ministerie van oorlog, luidende, dat de Engelsche regeering het voorstel om zieken of gewonden, die blijvend ongeschikt voor den militairen dienst zijn, in Zwitserland te verplegen, niet als practisch uitvoerbaar beschouwde; maar ook hier hebben deze bladen misgezien.

De Engelsche regeering heeft niet mogelijk of doenlijk geoordeeld, speciaal in de gegeven omstandigheden, om Duitsche krijgsgevangenen, die zich in Engeland bevinden, te vervoeren; het gevolg ervan zal waarschijnlijk zijn, dat de Engelsche krijgsgevangenen, die zich in Duitschland bevinden, niet meer naar Zwitserland zouden kunnen worden gezonden.

Wij zeggen „waarschijnlijk," omdat wij niet weten, welke de beslissingen van Duitschland in dit opzicht zijn, en wat ons betreft, wij spreken zelfs den wensch uit, dat het menschlievende en medelijdende plan tot de geweneschte uitvoering kan komen. Maar wat betreft de verpleging van de Fransche en Belgische krijgsgevangenen, die zich in Duitschland bevinden, alsook wat betreft de verpleging van Duitsche krijgsgevangenen, die in Frankrijk zijn, dit is een onderwerp, dat reeds overwogen is door de respectieve regeeringen.

Het zou bovendien niet ongepast zijn er bij te voegen, dat het voorstel van de verpleging van de Fransche, Engelsche en Belgische krijgsgevangenen ter eener zijde en de Duitsche krijgsgevangenen ter andere zijde — een voorstel dat door den Motta, den bekenden president van den Zwitserschen Bond met zulk een welwillende genegenheid is ontvangen — dat dit voorstel door den H. Stoel werd gedaan op verzoek der Fransche regeeringen, wie uit den aard van de zaak de verdiensten van den menschlievenden maatregel toekomt.

Wat vervolgens de civiele personen betreft, die in de respectieve landen worden gevangen gehouden, en ongeschikt zijn voor den militairen dienst, het is eveneens de H. Stoel, zooals wij het indertijd in bijzonderheden hebben medegedeeld in onze officieele mededeelingen van 17 Maart en 17 Augustus van dit jaar, en zooals wij de gelegenheid hadden nog enkele dagen daarna in herinnering te brengen, die de ernstige moeilijkheden, die zich achtereenvolgens voordeden, te boven is gekomen, en die er in geslaagd is een overeenkomst te treffen tusschen Engeland en Duitschland, om aan deze categorie van de in de respectieve landen gevangen gehouden personen, zonder leeftijdsgrens, toe te staan, naar hun vaderland te vertrekken, en de H. Stoel heeft ten dezen opzichte de dankbetuigingen vol levendige voldoening van de respectieve regeeringen mogen ontvangen voor deze menschlievende daad die Hij op deze wijze tot een goed einde had gebracht.

Wij zouden deze uiteenzetting nog kunnen vervolgen, maar wij volstaan thans met te wijzen op de vergissing, die de verschillende bladen begaan door deze twee voorstellen, die door den H. Stoel gedaan zijn: en wel 't voorstel betreffende de krijgsgevangenen, ongeschikt voor den militairen dienst („les grands blessés", zooals men in Frankrijk zegt) en het andere betreffende de verpleging in Zwitserland van zieke of gewonde krijgsgevangenen, maar evenwel nog geen sprake van een wapenstilstand, te verwarren.

Het eerste voorstel werd aangeno-

men en sedert verscheidene maanden uitgevoerd, en de H. Stoel heeft naar aanleiding hiervan talrijke en hartroerende brieven ontvangen, die de diepste dankbaarheid uitdrukten voor de verkregen gunsten door dit initiatief, dat gelukkig verwezenlijkt werd; het andere voorstel is eveneens aangenomen, en de arme gewonden en zieken kunnen zonder dralen de heilzame gevolgen er van ondervinden.

Tot slot deelen we mee, dat met uitzondering van het voorstel, het vorige jaar door den H. Stoel gedaan, om een wapenstilstand met Kerstdag te bepalen, alle voorstellen door Hem ingediend, een gelukkig gevolg hebben gehad, hetgeen wel onaangenaam moet zijn, wij herhalen het, voor al degenen, die er door geërgerd werden, maar niet voor de ongelukkigen, die er de zegeningen van hebben ontvangen, noch voor hun gezinnen.

Wij hebben gemeend deze feiten in herinnering te moeten brengen, niet zooals een blad te Turijn onhebbelijk wil insinueeren, om ophef te maken over de daden van den H. Stoel, om het gewicht er van te verhoogen,— dit gewicht heeft niet noodig door dergelijke middelen gesteund te worden — maar om de dingen bij hun waren naam te noemen, en om de waarheid recht te doen wedervaren, waarvan de rechten door allen moeten worden geëerbiedigd, uitgezonderd door hen, wel te verstaan, wien de waarheid vrees en ergernis inboezemt.

## Munitie-verbruik in Champagne.

Dr. Max Osborn, correspondent van de „Voss. Ztg." heeft het munitieverbruik der Franschen in Champagne gedurende de gevechten van 2 tot 25 September, nagegaan. Hij zegt: de gevechten begonnen op 22 September des morgens om zeven uur en eindigden op 25 September des morgens om tien uur; aldus 75 uren zonder oponthoud. Volgens waarnemingen is vastgesteld dat gemiddeld, in een ruimte van 100 meter breedte en 1 kilometer diepte, per seconde een schot is gelost; dat deze ruimte in een uur met 3600 granaten werd bestrooid; dat wanneer men het aanvalsfront op 25 kilometer breedte aanneemt, er per uur in het geheel 90.000 schoten gevallen zijn. Neemt men als gemiddelde duur van het roffelvuur op 50 tot 60 uren, dan komt men op een totaal van 50 millioen schoten der artillerie, een cijfer dat eer te laag dan te hoog is geschat. Zooiets heeft een leger nog nooit doorstaan, voegt de correspondent er bij.

## Hoe is de toestand in Brugge?

De welbekende heer A. KELLENAERS schrijft in *De Voorhoede*:

Dezer dagen maakte mij iemand de opmerking, dat men zoo zelden in onze kranten iets leest over den toestand in West-Vlaanderen, en wel vooral in Brugge, Ostende en omgeving.

En als men er iets van leest, zoo vervolgde mijn zegsman:

„dan zijn het niets dan griezeligheden en bombardementen. Van den toestand ter plaatse zelf hoort men nooit iets. Wel herinner ik mij, dat een onzer groote bladen voor eenige weken een korte correspondentie over Brugge gegeven heeft, waaruit men opmaken moest, dat iedere vreemdeling die in Brugge komt, eigenlijk steeds door Duitsche schildwachten, politieagenten, rechercheurs en door dergelijke zwartkijkers meer omringd is. Maar die correspondent was niet zelf geweest in de plaats die hij beschreef, want zijn correspondentie was gezonden uit een plaatsje in Zeeuwsch-Vlaanderen. Hij had het maar van hooren zeggen en als men op praatjes van de menschen moet afgaan, komt het meestal faliekant uit."

Daar nu mijn zegsman gehoord had, dat ik voor enkele weken in Brugge geweest was, gaf hij mij in overweging, in dit blad eens de volle waarheid over deze stad en hare omgeving te schrijven.

Er bestaat voor mij niet de minste reden om dit verzoek van de hand te wijzen, te meer daar ik er van overtuigd ben, dat ook de lezers van dit blad nog wel een weinig belang zullen stellen in hetgeen hier volgen gaat.

De reden, dat er zoo weinig van den toestand te Brugge en omgeving uitlekt, schuilt m. i. hierin, dat door de Duitsche Overheid bijna geen pas aan voor Brugge verstrekt worden.

Hoe ik een pas voor Brugge kreeg, ga ik even vertellen.

Ik vroeg die aan te Gent, waar een hooggeplaatst Duitsche officier, de Kreischef Graf Bähr, op vertoon mijner papieren mijne aanvrage steunde. Hij voegde er echter bij, dat ik enkele dagen geduld moest hebben, daar over het al dan niet geven van de pas de Kommandant van het Marine Korps te Brugge, persoonlijk te beslissen had. Ik zou maar rustig naar Antwerpen teruggaan en daar de beslissing afwachten.

Enkele dagen later krijg ik te Antwerpen een schrijven van het pasbureau bij het Keizerlijk Marinekorps te Brugge, dat mijn aanvrage „genehmist ist" en dat er „gegen meine Reise keine Bedenken bestehen," dus: dat ik gaan mag.

Met dat papiertje ga ik gewoonweg naar de Pass-Centrale te Antwerpen, waar mij nu onmiddellijk een pas naar Brugge over Brussel-Gent voor vijf dagen heen en terug gegeven wordt. Doel: afhalen van twee kinderen, die, toen hunne ouders uit Brugge vluchtten, te Brussel in een pensionaat waren achtergebleven, en nu naar hunne in het buitenland toevende ouders zouden gebracht worden.

Van Antwerpen ging ik nu naar Brussel om daar des morgens tegen 8 uur den sneltrein voor Brugge-Ostende te nemen.

Een heele lange trein, met enkele militairen en.... één voor Brugge.

Mijn pas behoefde ik in Brussel niet te toonen; eerst bij aankomst te Gent komt een soldaat in mijn compartiment en ziet mijn pas heel eventjes in. Ik maak nog de opmerking, of deze trein geheel alleen voor mij besteld is, waarop de jonge man met een „Gruss," antwoordt: „dat lijkt er wel op." Adieu.

Na een kort oponthoud stoomt de lange trein het reusachtige station Gent-St. Pierre uit, en kom ik in het operatie-gebied.

Van oorlog is hier geen zier te bespeuren.

Ik zie in deze vruchtbare landbouwstreek de boeren en boerinnetje's rustig en vreedzaam werken op het land, precies alsof er niets gebeurd is. Geen enkel dorp, dat ik passeer, is verwoest. Het leven gaat er overal zijn normalen gang.

Mijn horloge wijst half elf, als de heerlijke torens en gebouwen der stad Brugge zichtbaar worden.

Het is de derde keer van mijn leven, dat ik Brugge zie en precies alsof Ons Lieve Heerke dat weer voor mij besteld heeft, zie ik Brugge op zijn schoonst, n.l. na een regenbui, terwijl thans een helder zonnetje doordringt en gij u als 't ware in de daken der kerken en monumentale gebouwen spiegelen kunt.

In Brugge bij den uitgang van het station staat een vriendelijke heer in burgerkleeding gereed en vraagt mijn pas en verdere papieren. Deze worden minitieus ingezien; op de pas worden enkele teekenen gemaakt, waarvan ik de beteekenis niet begrijp. Er wordt mij gezegd, dat ik mij bij mijn aankomst dadelijk naar het pasbureau moet begeven om mij aan te melden.

Er stonden op het plein bij den uitgang van 't station verschillende rijtuigen gereed, wachtend op een vrachtje dat maar niet komen wilde. Toen de koetsiers den vreemdeling zagen, was 't eene ware wedloop, wie de gelukkige zou zijn, om hem te rijden. En ofschoon ik wel 'n wandelingetje in dezen mooien ochtend geprefereerd had, liet ik den armen drommel toch wat verdienen en mocht hij mij naar het Melde-Amt van het pasbureau brengen.

Dit bureau is gevestigd op het schoonste plein van Brugge, de Burg plaats in 't paleis van de provinciale Staten.

Een zegel werd op mijn pas gezet en op de vraag, of ik vóór den avond nu nog andere formaliteiten te vervullen had, luidde het antwoord, dat „nu alles in orde was."

Van „schildwachten," „geheime politie agenten" „zwartkijkers" e. d. geen spoor te ontdekken.

Ik wandelde even vrij door de straten der oude stad Brugge als door Leiden; en de kindertjes, die reeds zoolang op den bezoeker uit Holland wachtten, geloofden eerst mijne woorden niet, toen ik hen aankondigde dat we van avond om 7 uur zouden vertrekken en zij over enkele dagen bij moeder zijn zouden!

Alles wat Brugge aan merkwaardigs biedt, de grootste gebouwen en pleinen, de kerken, de wallen en het sprookjesachtige Begijnenhof heb ik geheel vrij op mijn eentje bezocht. Alleen keken in de volksbuurten de menschen mij eenigszins vreemd aan.

Zij waren klaarblijkelijk geen vreemdelingen meer gewoon.

Overal waar ik informeerde: in de sigarenwinkels, restaurants en bij mij bekende vrienden was het oordeel over den economischen toestand in de stad zelve betrekkelijk gunstig.

De kant-industrie, waarmede in Brugge veel geld verdiend wordt, is wel stiller, maar lag toch nog geenszins stil en ik hoorde, dat de Duitschers aan de vertegenwoordigers dezer industrie nog al gemakkelijk passen geven. Zelfs naar 't buitenland!

Overigens waren de klachten algemeen, dat het passysteem te streng werd toegepast. Zelfs in het binnenland voor reizigers naar Antwerpen of Brussel worden aan de Bruggenaars slechts bij hoogste uitzondering passen verstrekt, en daardoor wordt de handel zeer belemmerd.

Op de Burgplaats, waar ook het monumentale stadhuis staat, ga ik eens op mijn gemak alle affiche's bestudeeren, die daar zijn aangeplakt. Ik vind daaronder proclamatie's van den commandant, den burgemeester omtrent requisitie's van koren, vee, civiele aangelegenheden enz. Zoo las ik o.m. dat te beginnen met (ik ben de datum kwijt) alle koren moet zijn ingeleverd bij daarmede speciaal belaste commissie's en dat geen kalveren meer mogen geslacht worden. Al deze proclamatie's zijn gesteld in heel hoffelijke taal; er zit niets uitdagends in.

Daarnaast hangen dan de overwinningsberichten van 't Oostelijk front, en de groote proclamatie des keizers bij gelegenheid van de verjaring van dezen oorlog.

Ik ga nu naar de groote markt, waar de beroemde beiaard juist zijne schoone heldere tonen doet hooren.

Wel krijg ik den indruk, dat het spel iets zachter, iets gedrukter, iets stemmiger is dan in gewone tijden.

Nauwelijks is dit klokkespel geëindigd, of een op de markt opgesteld duitsch muziekkorps begint eenige flinke marschen te blazen!

Men zegt mij, dat men speelt ter eere van den kommandant, die dan ook weldra met zijn gevolg op 't balcon van een der groote gebouwen op de markt verschijnt. Die muziek duurt zoo ongeveer een uurtje.

Dan wordt het weer stil, heel stil op de markt. In de talrijke café's zie ik slechts duitsche militairen, en steeds meer verwonder ik mij er over, dat men hier, zoo dicht bij 't front en zoo midden in 't operatiegebied, zoo heelemaal niets van den oorlog verneemt. Als ik in de verte een weinig schieten hoor, dan zijn dat slechts oefeningen der recruten op de wallen en......zoo vertelde men mij: „nu en dan krijgen we bezoek van een vliegmachine der geallieerden; dan hoort men het geknetter der duitsche machinegeweren, die daar op mikken, maar tot heden hebben deze operatie's nog weinig of geen schade aan onze stad gedaan."

En als ik dan zeg: „Nu, beste menschen, Brugge is er nog al genadig afgekomen," dan luidt het antwoord eenstemmig: „Als het zoo maar blijft, hebben wij niet te klagen."

Van één koorts echter heeft Brugge, evenals verschillende andere Belgische steden, de laatsten tijd nog al te lijden, de zoogenaamde geldkoorts, het gebrek aan nikkelen pasmunt. De stad geeft sierlijke bonnetjes, van 25 centimes uit, maar de vreemdeling moet met die papiertjes voorzichtig wezen en ze slechts voor de verzameling meenemen, want buiten Brugge heeft dit geld geen waarde.

Overigens is er meestal Duitsch geld en wel vooral Darlehnkassenscheine van een en twee Mark in omloop.

Belgisch geld is een hooge zeldzaamheid Zoo vroeg ik in een restaurant, of men mij een briefje Belgische nationale bank van fr. 50 wilde wisselen!

„Jawel", luidde het antwoord, „maar Belgisch geld kunnen wij U niet teruggeven. Mag het Duitsch zijn?"

En toen ik daartegen niet het minste bezwaar maakte, begonnen de oogen van den kellner (die de zoon des huizes bleek te zijn, want zelfs in de grootste restaurants permitteert men zich niet meer de luxe van 'n kellner) te schitteren van vreugde.

Hij spoedde zich naar boven, waarschijnlijk naar zijn spaarpotje en toen hij mijn briefje gewisseld had, zeide hij: „Gelukkig, dat ik dat Duitsche geld weer kwijt ben dat heeft na den oorlog tóch geen waarde meer." Tableau. En toen ik 't lokaal verliet, stond de jonge Belg veelbeteekenend met zijn zuster te praten en hoorde ik hem nog mompelen: „Zeg, Jeanne, ik heb dien heer een nationaal bankje van vijftig franken gewisseld!"

Overigens was het eten in Brugge ook al niet zoo slecht als sommigen dat hadden voorgesteld.

De meeste levensmiddelen zijn er zelfs 10 tot 20 pCt. goedkooper dan in het vrije neutrale Nederland!!

Ten slotte informeerde ik nog bij de bevoegde Overheid, of het noodig is, uit deze streken kinderen voor het R. K Huisvestings-Comité naar Holland te brengen

Op zeer enkele uitzonderingen na bleek mij deze noodzakelijkheid niet en 't antwoord, dat ik daarop kreeg, luidde in dezen geest:

„Als geen nieuw oorlogsgeweld ons van onze haarden verdrijft en ons noopt tot een tweede vlucht naar het gastvrije Nederland, dan hopen wij in ons schoone en rustige Brugge, vol geduld en vol gelatenheid in Gods heiligen wil, den dag af te wachten, dat wederom de vredeszonne over ons land en onze verrukkelijke stad schijnen zal."

Dan zal de beiaard over geheel West-Vlaanderen verkondigen, dat het vrede is.

Zoo verliet ik het schoone Brugge.

## Moorden in Armenië.

Er werden 7 October in den loop van de beraadslagingen in 't Hoogerhuis gruwelijke onthullingen gedaan over den aard en den omvang van de slachtingen onder de Armeniërs. Lord Crewe zeide dat de regeering geen officieele bevestiging van Duitschland's medeplichtigheid heeft ontvangen, maar de verklaring dat de Duitsche consulaire vertegenwoordigers in Klein-Azië niet alleen toegezien maar deze gruwelen zelfs aangemoedigd hebben is openlijk genoeg afgelegd door Amerikaansche ooggetuigen, die in de gelegenheid waren om zich een denkbeeld omtrent deze feiten te vormen.

Lord Bryce, voorzitter van de commissie van onderzoek in zake de moorden op de Armeniërs, deed het parlement huiveren door het verhaal van sommige dier gruweldaden. Hij haal de o. a. een geval te Trebizonde aan, waar de geheele Armenische bevolking in booten naar zee gebracht en verdronken was. Het getal 800,000, dat genoemd werd als dat der vermoorde Armeniërs, was zeer goed aannemelijk. Bijna de geheele natie is uitgeroeid. De eenige manier om de overblijvenden te redden, zou daarin bestaan, dat de geheele wereld en vooral de neutrale landen, hunne meening uitspraken Dit zou misschien eenigen invloed hebben op de Duitsche regeering en haar ertoe brengen den Turken erop te wijzen, dat zij te ver zijn gegaan.

De onthullingen over de moordpartijen op Armeniërs, hebben in Engeland hevige verontwaardiging gewekt. De „Westminster Gazette" zegt: De Turk is nog niet veranderd, indien hij niet slechter geworden is. Enver Bey heeft Abdoel Hamid overtroffen in het aantal van zijn slachtoffers, en hij hoopt een geheel volk uit te roeien.

Ondertusschen kijken Duitschland en Oostenrijk toe en keuren het zelfs goed, dat hun beste bondgenoot mannen, vrouwen en kinderen bij duizenden vermoordt.

't Eenige woord wat er voor te vinden is, is barbaarschheid en „kultur," wij kunnen het niet anders noemen dan schandelijk.

Het is goed, dat de verschrikkelijke feiten, van de Armeensche moorden, zooals ze door lord Bryce meegedeeld zijn, de algemeene aandacht der Engelsche regeering zullen trekken. Zulke ondenkbare schanddaden roepen luide om publiciteit en veroordeeling in ieder beschaafd deel van de aarde. De Duitsche raadgevers hebben de overhand in Turkije, gelijk men weet.

De „Globe" zegt: In deze dagen van bitteren strijd moeten wij ook gehoor geven aan de angstkreten van een lijdend ras, dat door Enver Bey op wreede wijze ter dood wordt gebracht, terwijl de christelijke keizer goedkeurend toeziet.

In geen van al de kronieken der wereld, is er een meer droevig, een meer angstwekkend drama te vinden, dan dit in deze dagen voor onze oogen afgespeeld.

Deze verschrikkelijkheden zijn het gevolg van een regeeringsdaad, te Constantinopel bevolen, en waarvan een gedeeltelijk plan op koele wijze in het kabinet van deze Duitsche verbondenen is uitgedacht.

*Het Centrum.*

## Nederland en Duitschland.

Naar aanleiding der Troonrede publiceert de katholieke „Germania" een artikel over Nederland, waarin het volgende voorkomt:

Voorzoover het de Regeering van Nederland geldt, is haar correcte handhaving der neutraliteit op militair en zuiver staatkundig gebied van Duitsche zijde steeds erkend geworden en Duitschland heeft van zijn kant de neutraliteit van Nederland ook nauwgezet geëerbiedigd. Of echter de Nederlandsche regeering ook in huishoudelijke betrekkingen, vooral door het aangaan eener overzee trust met Engeland de neutraliteit streng in acht genomen heeft is een andere vraag, waarop wij nog zullen terugkomen. Noch de tegenwoordige noch de vroegere regeering van Nederland heeft de neutraliteit aan Engeland willen verkoopen, zooals België gedaan heeft. Uit de den 12den October 1914 door de „Nordd. Allg. Ztg." openbaar gemaakte documenten blijkt, dat Engeland getracht heeft ook Nederland te betrekken in het Duitschland vijandige komplot. Nederland weigerde en antwoordde met de versterking van Vlissingen aan den mond der Schelde. Blijkbaar was deze versterking, die Engeland ook verhinderde over de Schelde en Nederlandsch gebied troepen naar België te zenden en Antwerpen te ontzetten, tegen Engeland gericht. Tegenover Duitschland heeft Nederland het niet noodig geacht een enkele voorzorgsmaatregel te nemen. Nederland was door de voorafgegane onderhandelingen nauwkeurig onderricht omtrent hetgeen Engelands voornemen was en wat toen nog boven het hoofd hing, maar thans geschied is. Vandaar ook de even snelle als energieke maatregelen van Nederland, waarin het in staat werd gesteld zijn neutraliteit onder handhaving der daarmee verbonden verplichtingen onaangetast te bewaren. Aan Nederland is de politiek der strengste neutraliteit ten goede gekomen. Had België dezelfde oprechte politiek gevoerd en zich niet door Engeland laten verstrikken, zou het thans in denzelfden betrekkelijk gunstigen toestand verkeeren als Nederland. De Nederlanders hebben van Duitschland niet het minste te vreezen, zoolang zij werkelijk neutraal blijven. Naar aanleiding van de sinds jaren bestaande vrees eener annexatie door Duitschland, schrijft de „Germania":

De neutrale houding der Nederlandsche regeering is ook door de bevolking bijna algemeen goedgekeurd. Het is helaas niet te ontkennen, dat in de Nederlandsche bevolking steeds een sterke vooringenomenheid heerscht tegen Duitschland, dat slechts het intelligente deel van het volk gedeeltelijk met Duitschland sympathiseert, terwijl de Franschen en Engelschen en vooral de Belgen zich kunnen verheugen over een bijna algemeene sympathie der Nederlanders. Er zijn verschillende oorzaken voor de antipathie in Nederland tegen de Duitschers. Het is niet slechts de vrees voor annexatie, niet slechts de afkeer van het Pruisische militairisme, dat Duitschland den Nederlanders niet sympathiek maakt, het zijn ook de nauwere betrekkingen die Nederland sinds langen tijd met Engeland en Frankrijk heeft onderhouden, niet slechts in handels maar ook in persoonlijk verkeer.

## De Tin-quaestie.

In „Het Centrum" van 14 Oct. las ik een artikel, ontleend aan de „Telegraaf"! ! waarin getoornd wordt op den minister naar aanleiding van diens tin-verkoop.

Waarom, zoude ik willen vragen, wordt nu echter alleen en uitsluitend de minister aangevallen, en met geen enkel woord geprotesteerd tegen de houding van Engeland, die — in strijd met het volkenrecht — onzen Nederlandschen exporthandel langzamerhand geheel lam legt?

Telkens worden door Engeland weer nieuwe artikelen tot contrabande verklaard — eerlang ook tabak, notabene — en dan niet méér doorgelaten, dan voor de behoeften van ons land juist noodig is. Met welk recht? Niet alleen, dat op die wijze onze Nederlandsche handel sterk geschaad wordt, ook de s c h a t k i s t, die zoo hoog noodig aangevuld moet worden, moet een bron van inkomsten derven, waardoor ten slotte allen de dupe worden.

## De Paus en de Vrede.

De „Acta *Apostolicae Sedis*" bevat de volgende brieven: een aan kardinaal Ferrari bij gelegenheid van de jaarlijksche bijeenkomst van de bisschoppen der Milaansche kerkprovincie, in welken de Paus o.m. schrijft: Gij herinnert in uw brief aan wel treurige dingen; Wij begrijpen volkomen, dat in zulk een wapenrumoer en te midden van zoovele en langdurige zorgen, er nauwelijks iemand gevonden wordt, die niet bij voortduring denkt, niet dagelijks spreekt over de dingen, waardoor ons het leven reeds lang in een voortdurende bezorgdheid gebracht wordt. Wat Wij deden tot herstel van den vrede en tot verzachting van de nadeelen des oorlogs, hebben Wij gedaan onder aandrang van de liefde tot Christus; en Wij zijn voornemens, onder leiding daarvan, het begonnen werk voort te zetten, opdat de meeste volkeren, na de moederlijke voorzienigheid der Kerk overvloedig te hebben ondervonden Haar bescherming en leiding opnieuw mogen waardeeren.

In een brief aan kardinaal Csernoch verklaart de Paus, dat Hij gepoogd heeft nog zeer onlangs bij koningen zoowel als bij de volkeren den vrede aan te bevelen en er toe aan te sporen als justitiæ opus, als een werk van rechtvaardigheid. „Gij voegt er bij," zoo gaat de Paus voort, „dat deze werken Onzer vaderlijke liefde bij u en de uwen het verlangen naar vrede zooveer hebben toegespitst, dat gij in blijvende verwachting heenziet naar dezen Apostolischen Stoel, als naar het Oosten, waaruit het eerste licht van den langverwachten vrede eindelijk voor de volkeren moge aanlichten. O, mocht dit zoo spoedig mogelijk gebeuren. Intusschen omdat al Onze hoop op God is gevestigd, hebben Wij, gelijk gij weet, de geloovigen vermaand tot vertrouwvolle en ootmoedige gebeden tot Hem, en

vooral hen er aan herinnerd, dat de deugden en voorbeelden, welke aan de Christelijke belijdenis beantwoorden, de beste aanbevelingen zijn voor hen die bidden."

## BOVENWINDSCHE STEMMEN.

St. Eustatius, 3 Nov.

Dit jaar belooft een prachtig katoen jaar te worden. De jonge planten kregen eenige maanden geleden veel regen, schoten goed op en stonden daarna, toen er eenige warme dagen kwamen, spoedig in bloei. Terwijl er zoo nu en dan een buitje viel, zette zich de vrucht en de vroegste planten waren spoedig zoo ver, dat de knoppen reeds begonnen open te barsten. Er kwam toen van tijd tot tijd nog wat regen, waarom de katoen met zorg gepikt moest worden. Uitsluitend mannen werden voor dezen arbeid gebezigd.

De regen vlekt de katoen en vermindert veel van de waarde. De gevlekte en witte katoen moet dus gescheiden gehouden worden.

Toen kwamen er bijna 2 maanden van droogte en daarenboven was er bijna geen wind. De katoenplanters hadden het juist zooals ze het wenschten, al was het volk over 't algemeen niet tevreden met het „mooie" weer, dat de jong geplante zoete aardappelen in den grond verdroogden. Ook Jams en Cassave ondergingen hetzelfde lot. Later werden deze vruchten opnieuw geplant en nu gaat het veel beter, al is regen weer hoog noodig.

Gedurende deze maandenlange droogte hadden echter mannen, vrouwen en meisjes (helaas! ook kinderen) volop werk en in korten tijd werden duizenden ponden katoen geplukt.

Einde September kwam er een flinke regendag, waardoor 't plukken voor een paar dagen werd stopgezet. Vier weken lang was het toen weer heet en droog. Het katoenpikken ging weer onvermoeid voort.

Het belooft dus een prachtig katoenjaar te worden, vooral voor de Hollandsche Maatschappij, die, per geluk, heel vroeg geplant heeft. Maar er moet heel wat katoen verzonden worden om een flink batig saldo te verkrijgen.

## Berichten uit de Kolonie.

### Prijsuitdeeling.

Het Pensionaat „Welgelegen" hield Woensdag 17 November plechtige prijsuitdeeling.

Dit jaar ging het al bizonder plechtig toe. Tegenwoordig waren twee Bisschoppen: Mgr. M. G. Vuylsteke Apostolisch Vicaris van Curaçao en Mgr. A. Soler, bisschop van Sta. Marta; de HEG. Heer Gouverneur der Kolonie, vergezeld van zijn militairen Adjudant, Luitenant De Vries; de Geestelijkheid uit de stad was bijna voltallig aanwezig, dan nog de Procureur-Generaal, de Kapitein der troepen, de Chef van den Militairen Geneeskundigen Dienst, de Heeren Consuls van Venezuela, Colombia en Sto. Domingo, allen met hunne Dames, verschillende Notabelen uit de stad, en daarenboven een groot aantal familieleden der Pensionaires, expresselijk voor deze gelegenheid uit den vreemde overgekomen.

Het uitgelezen gezelschap scheen de Jongedames te animeeren, want het program liep vlot van stapel. Muziek en zang, piano en orkest, toespraak en voordrachten, alles viel buitengewoon in den smaak en ontlokte luiden bijval.

Iets meenen wij afzonderlijk te moeten noemen: de Spaansche Vrije- en Orde-oefeningen.

Wat verraadde deze onberispelijke uitvoering en geduldige onderrichting en wat doen die Spaansche Meisjes dat toch met bevallige gratie! In hun witte costumes met blauwe sjerp brachten de vlugge paartjes telkens opnieuw Hulde aan Nederland. Hun bonnetten, twee rood, twee wit, twee blauw, twee oranje, en di met deze kleuren overeenkomend zijden linten waarmede elk paartje afzonderlijk en met anderen te samen figuren dansten, deden herhaaldelijk uitkomen de schitterende kleuren van Nederlands Vlag. Midden onder hun oefeningen werden de onvermoeide kleintjes begroet door een spontaan losbrekend handgeklap.

De vreugde onder de prijswinsters was groot, zij droegen haar kronen en kransen als koninginnen van 't feest. Geen Commandeur van de hoogste ridderorde kan trotscher zijn op zijn ster en kruis dan deze Jongedames op haar condecoraties.

Dit jaar werden twee einddiploma's uitgereikt.

Het Pensionaat telt tachtig leerlingen.

Curaçao ondervindt dagelijks de groote voordeelen van deze mooie inrichting die zoovele vreemdelingen trekt. De Eerw. Zusters mogen met voldoening opzien naar de hooge vlucht, welke het Pensionaat neemt. Het getal kinderen blijft steeds stijgende, ondanks den oorlog.

Nu hebben we nog niets gezegd over de mooie tentoonstelling van fraaie handwerken. Maar die hebben we van alle kanten door bewonderende Dames zóó hooren prijzen, dat de vlugge werksters en de geduldige Meesteressen wel overtuigd zullen zijn van het groot succes.

### Hoog bezoek.

De H.E.G. Heer Gouverneur der Kolonie bracht Donderdag l.l, vergezeld van zijn militairen Adjudant een bezoek aan de scholen van Sta. Rosa en Montaña, alsmede aan het Jongensweeshuis, waar Z. H. E. G. ontvangen werd met het *Wilhelmus* der Weesenkapel.

### Examen.

Met goed gevolg hebben examen afgelegd:

Vrijdag voor het Hollandsch: de Eerw. Zuster Hedwig.

Vrijdag en Zaterdag voor Diploma Fransch: De Eerw. Zuster Livine.

Voor Diploma Engelsch: de Eerw. Zuster Pharailde.

Aan allen onze oprechte gelukwenschen.

### Herdenkingsdag.

Gisteren, 19 Nov. herdacht de Eerw. fr. M. Radulphus, Directeur van het St. Thomascollege, den dag, dat ZEw. vóór 25 jaar voet aan wal zette op Curaçao. De Fraters maakten van deze gelegenheid gebruik om hun beminden Directeur in intiemen kring te huldigen.

### Krulloten.

In dank ontvingen we van het Departement van den Landbouw in Suriname Bulletin No. 33 over *Marasmius perniciosus* nov. spec., de veroorzaker der krullotensiekte van de cacao in Suriname, door Gerold Stahel, Plantkundige van het Departement.

Met zeer veel belangstelling hebben we kennis genomen van deze wetenschappelijke verhandeling, die zulk een goeden kijk geeft op den geduldigen, volhardenden arbeid van het landbouwdepartement. Maar ook leerden we uit deze brochure, hoe moeilijk het is de oorzaak dezer plantenziekte te achterhalen en het meest afdoende geneesmiddel te ontdekken. De krullotenziekte dateert al van voor 20 jaar.

Voor Suriname is het van 't grootste belang, dat thans niet slechts de krullotenziekte met goed gevolg kan worden bestreden, maar tamelijk wel voorkomen kan worden zelfs, althans beperkt tot heel afzonderlijke gevallen, die geen nadeel zullen doen aan de algemeene opbrengst der cacao.

De Kolonie Suriname, zoowel als het Departement van den Landbouw, onze gelukwenschen met het behaald succes.

### Spaar- en Beleenbank.

Blijkens eene door den secretaris van „De Spaar- en Beleenbank van Curaçao" gedane bekendmaking, is het bestuur der Instelling voor het loopend huishoudelijk jaar samengesteld uit de heeren: C. S. Gorsira, voorzitter; R. S. de Lannoy, ondervoorzitter; J. B. C. Forbes, J. Sutherland, E. M Penso, S. E. L. Maduro, C. G. de Haseth Cz., A. G. Statius Muller en H. J. C. Henriquez, leden.

### Officieele Berichten.

De Apostolisch-Vicaris van Curaçao M. A. M. Vuylsteke is op den 11den November 1915 in activiteit hersteld.

Aan Mej. A. M. Every, postbeambte in het dorp St. John op Saba is tot verder herstel van gezondheid drie maanden verlofsverlenging verleend.

Aan den geëmployeerde ten postkantore alhier P. H. van Leeuwen is tot herstel van gezondheid een maand verlofsverlenging verleend.

### Posterijen.

*Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven*

Paulina Alberto, Jesus Ma. Bethencourt, Gustavo Castellini, Sisil Cuimant, Martina Djaan, Isabel de Windt, Medardo Granados, Juana Guevara, Jeronimo Hugue, Poulina Jacobs, Kornelia Kranis, Maria Navia, F M Onario, Beatris Paredes, William Provans p. e. Silvia Provans, Pedro D Sanches, M R Vargas Lopez Mendes.

Aangeteekende stuk: Nicolas Alvarez a. b. s. s. Philadelphia.

### Onze Financiën.

't Staat goed met onze financiën. In het derde kwartaal brachten de *belastingen* op:

| | | |
|---|---|---|
| Curaçao | f | 107,601,55. |
| Aruba | f | 5,592,23½ |
| Bonaire | f | 3,455,46½. |
| St. Martin | f | 2,829,31. |
| St. Eustatius | f | 2,024,22. |
| Saba | f | 1,301.80 |

Over het algemeen is de opbrengst hooger dan verleden jaar in hetzelfde kwartaal. Toch is de toestand niet normaal: aan invoerrecht ontving *Curaçao* f 2,000 minder; aan accijns f 5,000 minder; aan loodsgelden ± 700 minder. De financiën werden gered door de meerdere opbrengst van Grond- en Successiebelasting.

De *Inkomsten van onderscheiden aard*, die tamelijk stabiel zijn, klommen voor *Curaçao* met f 8,000 wegens uitvoerrecht van mijnproducten. Jammer, dat de phosphaatbooten weer een paar maanden op zich laten wachten.

De totaalsom-*Onderscheidene Inkomsten* gedurende 't 3e kwartaal bedraagt voor Curaçao f 24,829,65. In de toekomst hopen we alleen voor uitvoerrecht een kwart ton per kwartaal te ontvangen.

### Hoogste Dam in de wereld.

Boise, Idaho. De Arrowrock-dam, 3485 voet hoog, die door de Boise-rivier, 22 mijlen stroomopwaarts van Boise is aangelegd, werd onlangs in tegenwoordigheid van duizenden ingewijd. Deze dam, de hoogste in de wereld, is de sleutel voor het grootste irrigatiewerk dat tot dusver door de de United States Reclamation Service is ondernomen — 234,000 acres rondom Boise, Nampa, Caldwell en een aantal kleinere plaatsen.

Door de voltooiing van dat systeem heeft de Reclamation Service het probleem opgelost om het vloedwater van de Boise rivier te verzamelen van een watergebied, tweemaal zoo groot als de staat Rhode Island, het overtollige water in reserve houdende en daarna het uitdeelende aan de farmers in de heete zomermaanden, wanneer de normale waterstand in de rivier niet voldoende is. Het werk kost het gouvernement $ 12,000,000 welk bedrag de nederzetters onder contract in 20 jaren moeten terug betalen bij wijze van jaarlijksche betalingen voor water.

### Draadlooze Telefoon.

Aan Amerika moet de eer worden toegekend wederom een wonderbaarlijk iets tot stand gebracht te hebben. Voor de eerste maal in de geschiedenis is de menschelijke stem, zonder gebruik te maken van draden, overgebracht over een afstand van 2,500 mijlen en op dien grooten afstand duidelijk gehoord en verstaan. Met andere woorden, de draadlooze telefonie op langen afstand is nu niet langer een droom, eene mogelijkheid, maar een feit.

Daarom behoort 29 September 1915, aangeteekend te worden als een van de merkwaardigste datums in de geschiedenis van 't menschelijk ras. Deze woorden van de formeele bekendmaking van het Departement van Marine zijn waard in de herinnering bewaard te blijven:

„Heden, 29 September, werd met goed gevolg de sprekende stem van het Arlington draadloos station naar het draadloos station te Mare Island, Cal., overgebracht en daar met goed gevolg ontvangen, het dus mogelijk makende een gesprek zonder draden te voeren over een afstand van 2,500 mijlen, de eerste keer dat deze groote afstand bereikt is bij draadlooze telefonie."

De mogelijkheden van de draadlooze telefoon, evenals die van de draadlooze telegrafie, zijn onbeperkt. Binnenkort zullen wij zonder draden een gesprek voeren met Europa, en waarschijnlijk met Azië.

De afstand gaat meer en meer te niet. Geen plekje op aarde zal geïsoleerd zijn. Van de verste stranden en van het midden van den wijdsten oceaan zal het mogelijk zijn voor reizigers of voor schipbreukelingen om met bevriende hulp te spreken.

Dat zijn gebeurtenissen die de moeite waard zijn. Wat is het toch jammer, dat broeder tegen broeder in doodelijke haat en strijd gewikkeld is, terwijl er zooveel goed opbouwend werk te doen is voor de wereld.

*De Volksstem.*

### Amerikaansche oogst.

Het goevernements oogstrapport is gebleken nog veel beloevender te zijn dan verwacht werd. In het kort, het toont aan dat de oogsten voor 1915, die nu goed op weg naar rijpheid zijn, ongetwijfeld alle records zullen breken. Van tarwe wordt een opbrengst van 981,000,000 bushels verwacht, dat is 90,000,000 bushels meer dan verleden jaar. Maar mais spant de kroon boven alles. Volgens de gouvernementsschatting zal de opbrengst over 1915 ongeveer 2,985,000,000 bushels bedragen en wanneer er in de eerst volgende paar weken geen vorst komt, hoopt men dat de opbrengst boven de 3,000,000,000 bushels zal zijn. Hoe groot een winst dat is kan men berekenen wanneer men het vergelijkt met de cijfers voor mais voor het jaar 1914, toen het land 2,573,000,000 bushels opbracht. In andere woorden, de opbrengst van 1915 zal die van 1914 overtreffen met ten minste 312,000,000 bushels, en dat in een jaar, waarin Europa voorraden vraagt. Een belangrijke vermeerdering is ook waar te nemen voor haver, van welk gewas de cijfers voor September een opbrengst aangeven van 1,408,000,000 bushels, of 267,000,000 bushels meer dan verleden jaar, en slechts 10,000,000 bushels minder dan de recordoogst van 1912. Een opbrengst van 223,000,000 bushels gerst, en 44,000,000 bushels rogge brengen de gezamelijke opbrengst van de vijf voornaamste granen van 1915 op een groot totaal van 5641000000 bushels, of 698,000,000 bushels meer dan verleden jaar opgebracht werd, de grootste totale opbrengst in de geschiedenis van het land. Met deze enorme opbrengsten in het verschiet, en dat zoo goed als zeker, en met de verdere zekerheid dat de farmers goed betaald zullen worden voor hun graan, schijnt er verder niet veel reden te zijn waarom de terugkeerende voorspoed niet bespoedigd zou worden en waarom er geen overvloed van geld en duurzame goede tijden zou den zijn.

*De Volksstem.*



### Markthericht van den Curaçaoschen Handelsbond.

*Van 19 Nov. 1915.*

| | | |
|---|---|---|
| AARDNOTEN (Pindas) per KG. | | — |
| ZOUT per vat van 180 K.G. | f | 0.80 |
| DIVIDIVI per K.G. | „ | 0.06½ |
| ORANJESCHILLEN per KG. 1st kw. | „ | 0.40 |
| id. per KG. 2e kw. | „ | 0.80 |
| HUIDEN per K.G. | „ | 0.70 |
| GEITENVELLEN per K.G. | „ | 0.80 |
| WOL per K.G. | „ | 0.10 |
| SCHAPENVELLEN per stuk | „ | 0.50 |
| BEENDEREN per K.G. | „ | 0.02 |
| RECINUS-ZAAD per K.G. | „ | 0.05 |
| STROOHOEDEN (hippijapa). | | |
| *Kwaliteit* No, 1 per dosijn | „ | 3.12½ |
| „ „ 1 (gebleekt) „ „ | „ | 3.25 |
| „ „ 2 „ „ | „ | 5. |
| „ „ 3 „ „ | „ | — |
| „ „ 3 „ „ | „ | — |
| „ „ 4 „ „ | „ | 7 |
| „ „ 5 „ „ OLA | „ | 6,25 |
| „ „ 6 „ „ | „ | 8 |
| „ „ 7 „ „ | „ | 9 |
| „ „ 8 „ „ OLA | „ | |
| „ „ 9 „ „ | „ | 12.50 |
| „ „ 10 „ „ OLA | „ | |
| „ „ 11 „ „ | „ | |
| „ „ 12 „ „ OLA | „ | |
| „ „ 13 „ „ | „ | |
| „ „ 14 „ „ OLA | „ | |
| „ „ 15 „ „ | „ | |
| „ 1 van 25 c.M. of minder f. | | |

### Ratten.

Gedurende de laatste 8 dagen werden in het fiscalaat aangebracht en door middel van petroleum verdelgd 16 ratten.

### Het Grieksche Leger.

Volgens de legerwet van 1911 zijn alle Grieken dienstplichtigen van 19 tot 53 jarigen leeftijd. Er zijn dus 35 lichtingen, waarvan de 21 jongste (mannen tot 40 jaar) het veldleger vormen en de 14 overige de landweer. Fransche en Italiaansche officieren zijn in den aanvang belast geweest met de africhting van het Grieksche leger onder de nieuwe regeling.

In den Balkanoorlog bracht Griekenland 8 mobile divisies in het veld met in totaal 69 bataljons infanterie. Sommigen meenen, dat het nu zelfs 15 divisies zou kunnen te voorschijn brengen, ofschoon de „Köln. Ztg." dat overdreven acht. In elk geval staat Griekenland in militair opzicht nu heel anders dan tijdens den zoo ongelukkigen oorlog met Turkije in 1897. Dat bewees het reeds in den Balkankrijg en op de lauweren, toen behaald, zijn de Grieken niet ingeslapen; de nieuw verkregen provinciën hebben natuurlijk hun evenredig aandeel geleverd tot versterking van het leger.

De kosten, die Griekenland voor zijn leger moest besteden, waren trouwens groot. De plotselinge uitbreiding door de gebiedsvergrooting, de moderniseering met vliegtuigen en automobielen, de bewapening der nieuwe vestingen, kostte schatten. In den Balkan-oorlog telde Griekenland 100.000 geweren met 228 stukken geschut.

Er waren 4 vredesdivisies, die door reserveformaties tot 8 oorlogsdivisies werden opgevoerd. Volgens de nieuwe regeling zijn er 6 legerkorpsen: Larissa, Athene, Janina, Saloniki, Sarres, en Kosjani. Deze zijn niet even sterk.

De grenskorpsen zijn 2 of 3 divisies, doch daar komt in oorlog een reservedivisie bij. De nominale sterkte van het geheel in den Balkan-oorlog was 300.000 man, nu 690.000. Dat aantal wordt echter practisch lang niet bereikt.

Het geschut is in 1914 met een bestelling van 80 stukken uit Creusot aangevuld; hoeveel daarvan reeds is geleverd, is onbekend.

Een volkomen juist beeld van het Grieksche leger heeft men dus niet, maar het is een macht, waarmee te rekenen valt.

Zooals het leger onder Fransche leiding heeft gestaan, zoo is de vloot, die eigenlijk maar drie groote schepen telt, waarvan het kleinste volwaardig is, onder leiding eener Engelsche commissie geoefend.

### Een gedenkdag.

Op 23 November van dit jaar — zegt de „N. Haarl. Cr." — zal het 25 jaar geleden zijn, dat Z. M. Willem III stierf; op denzelfden datum viert dus Koningin Wilhelmina haar zilveren jubileum als vorstinne, zij het ook dat zij in de eerste jaren, tot hare meerderjarigheid de koninklijke macht nog niet uitoefende.

Wij meenen dat er termen zijn, ondanks de tijdsomstandigheden, maar juist óm de wijze ook waarop Hare Majesteit in deze schrikkelijke tijden haar volk voorgaat, om dezen gedenkwaardigen dag niet onopgemerkt te laten voorbijgaan, zij het dan ook niet om feest te vieren; het Nederlandsche volk zal gelukkig zijn, nu hier de ongezochte gelegenheid geboden wordt om eens in het bizonder aan Hare Majesteit te toonen, hoezeer het zijn Koningin op prijs stelt.

## Buitenland.

Het aftreden van den heer Delcassé is vooral onder de gegeven omstandigheden een gebeurtenis, welke zeer de aandacht moet trekken.

Met hem gaat een der krachtigste figuren van het Fransche Kabinet heen, een man van werkkracht en energie, een der weinigen, die in de tegenwoordige Republiek de allures van een staatsman vertoonen.

Maar tevens een man, die tot de meest agressieve persoonlijkheden behoort, welke het hedendaagsche Frankrijk heeft aan te wijzen, en die met name de spits der Fransche politiek steeds met veel beslistheid tegen Duitschland keerde.

Herhaalde malen was hij minister van Buitenlandsche Zaken, en hij streefde daarbij niet slechts naar behartiging van de goede betrekkingen en het bondgenootschap met Rusland, maar ook naar toenadering tot Engeland en Italië.

Zoo kwam hij koning Edward in het gevlei en werd hij een der bewerkers van Entente met Engeland.

Zijn forsch optreden, o.a. in de Marokkaansche aangelegenheden, deed zelfs gevaar ontstaan voor den vrede, en ware hij indertijd niet als leider van de buitenlandsche staatkunde vervangen, dan zou het waarschijnlijk reeds jaren geleden tot een breuk met Duitschland gekomen zijn.

Delcassé was in Frankrijk één van de vertegenwoordigers der expansiepolitiek, van het imperialisme, dat in andere landen: Duitschland, Engeland, Rusland, evenzeer zijne aanhangers en vurige bevorderaars vindt en wier faits et gestes er zooveel toe hebben bijgedragen, om de internationale verhoudingen steeds meer gespannen te maken, terwijl zij allerlei brandstof ophoopten voor een wereldbrand.

Over en weer is daartoe medegewerkt en over en weer heeft men dus voor dien toestand de verantwoordelijkheid te dragen.

Het oorlogsjaar gaf aan Delcassé een zeer bizondere plaats en juist dáárom lijkt zijn aftreden op dit oogenblik, terwijl de strijd nog in vollen gang is, van een niet te onderschatten beteekenis.

Wijst dit aftreden slechts op een persoonlijk verschil van inzicht omtrent een bepaald feit, of kan men er een teeken in zien van een nieuwen koers, een teeken, dat vredelievender ideeën zich baanbreken, dat het verlangen naar beëindiging van de moorddadige en uitputtende worsteling gaandeweg sterker wordt?

Zeker is, dat Viviani, die Delcassé's portefeuille overneemt, nimmer zulk een militante houding in de buitenlandsche staatkunde aannam, als de thans afgetreden minister.

Maar wil er toenadering komen tusschen de volkeren, of liever tusschen de regeeringen, dan zal daartoe noodig zijn, dat niet slechts in één der oorlogvoerende landen, maar in *alle* de meer gematigde persoonlijkheden het overwicht krijgen op de strijdlustigen, op de imperialisten en chauvinisten, op de militaristen ook, die door hun woord en daad het zwaard hebben geslepen, dat thans zoo gruwelijk woedt onder de geteisterde menschheid.

Een belangrijk bericht, belangrijk met het oog op den algemeenen toestand en de kansen op vrede, is het aftreden van den Franschen minister van Buitenlandsche Zaken: Delcassé. Nu zou het geen wonder wezen, als deze bewindsman na zooveel maanden van spannenden arbeid werkelijk vermoeid was.

Maar eigenaardig is het, dat reeds voor eenige dagen verluidde, hoe hij tegenstander was van de Saloniki expeditie, terwijl thans zijn opvolger, Viviani, die zijn portefeuille overneemt, met zooveel nadruk verkondigt, dat er veel troepen tot hulp van Servië zullen worden gezonden:

„Uit een oogpunt van zedelijkheid en militaire noodzaak kon de Entente noch het isolement van Servië toelaten, noch het verbreken der verbindingen met de Entente. Om Servië te helpen, moest men door Saloniki. Onmiddellijk na de Bulgaarsche mobilisatie werden onderhandelingen aangeknoopt met den voorzitter van den Griekschen ministerraad, die niet meer er aan twijfelde, of het verdrag tusschen Griekenland en Servië was gemaakt met het oog op een aanval van Bulgarije. Men heeft de actie der bondgenooten durven vergelijken met die van Duitschland, dat de onzijdigheid van België schond. De omstandigheden, waaronder de landing te Saloniki plaats had en de ontvangst aldaar toonen genoegzaam de ijdelheid dezer beschuldigingen aan. Een krachtige actie werd door Groot-Brittannië en Frankrijk met hun bondgenooten ondernomen.

„Onze voornaamste zorg is de verdediging van ons front, de bevrijding van ons grondgebied door een krachtig optreden, waaraan wij met den krachtigen steun onzer heldhaftige bondgenooten, door onze kracht, onze opofferingen en ons bloed, de overwinning op ons grondgebied zullen danken. Geen regeering zou haar tragischen, maar eenvoudigen plicht anders kunnen opvatten, doch zonder ons front te verzwakken, moesten wij een zending vervullen door ons belang en onze eer opgelegd. Wij zijn volmaakt eensgezind met den opperbevelhebber onzer legers De overeenstemming tusschen de regeeringen van Frankrijk en Groot-Brittannië is volmaakt en ik kan die niet beter verklaren dan aldus: Van nu af aan zijn Frankrijk en Groot-Brittannië te zamen met hun bondgenooten vastbesloten om hulp te brengen aan Servië, dat ons om hulp heeft gevraagd, en om Servië, Griekenland en Roemenië de voordeelen van het verdrag van Boekarest te verzekeren, waarvan wij garanten zijn. De regeeringen van Groot-Brittannië en Frankrijk zijn het eens over de grootte der troepenmacht overeenkomstig den raad hunner militaire deskundigen. Rusland vereenigt zich met zijn bondgenooten om Servië te helpen. Morgen zullen zijn troepen aan onze zijde vechten. Wij hebben met onze bondgenooten onzen plicht gedaan. Nooit was de overeenstemming vollediger en hechter tusschen de geallieerden. Nooit hadden zij meer vertrouwen in de gemeenschappelijke overwinning."

Zoo sprak Viviani.

Hoe de Russen hulp zullen moeten bieden, is niet duidelijk.

Zouden ze werkelijk een landing op de Bulgaarsche kust beproeven en daartoe voldoende overmacht bezitten in de Zwarte Zee?

De *Süd Slawische Korr.* meldt uit Saloniki, dat de troepenlanding 5 Oct. begon. Te 8 uur 's morgens kwamen 4 transportschepen aan met 8000 Fransche soldaten. Zij kwamen uit Sed-oel-Bahr. Denzelfden dag bracht een Britsche pantserkruiser 1000 man Engelsche troepen. Den volgenden dag arriveerden nog 5000 Franschen en 5000 Algerijnen en Marokkanen, allemaal troepen van de Dardanellen en nog 2000 Engelschen, in totaal dus ongeveer 20,000 man, die de divisie-Bailloud vormen.

Verder zouden geen troepen meer zijn aangekomen.

Den 9den October kwam bevel, dat één brigade moest vertrekken naar Servië, maar op het laatste moment kwam tegenbevel.

De Engelschen zouden Kara Boernoe, de uiterste havenpunt te Saloniki, hebben willen bezetten, hetgeen door de Grieken belet zou zijn

Daarentegen meldt Havas uit Grieksch-Servische bron:

De ontscheping der Fransch—Engelsche troepen wordt actief voortgezet. Het Fransch-Engelsch expeditie-corps schijnt *nog veel grooter* te zijn dan aanvankelijk gemeld is.

Het *Berl. Tagebl.* ontleent aan de *Stampa*, dat volgens nauwkeurige berekening van deskundigen, met de ter beschikking staande vele Engelsche, Fransche en Italiaansche transportschepen, een week voldoende zou zijn voor een landing van 300,000 man troepen der Entente Mogendheden.

Het Grieksche blad *Patris* geeft de volgende bijzonderheden over de operaties tegen de Serviërs:

Volgens inlichtingen uit de beste bron, bedraagt de Oostenrijksch-Duitsche troepenmacht ongeveer 300.000 man, ofschoon zij volgens berichten uit Weenen 500.000 man zou bedragen. Veel moeilijkheden worden ondervonden bij het transporteeren van de troepen en munitie en bij de approviandeering. De Duitschers hechten groot gewicht aan de actie der artillerie en hebben naar het Servische front behalve een groot aantal bergbatterijen, ongeveer tachtig kanonnen van groot kaliber gezonden.

Van den kant van de Serviërs is er niets nagelaten om hardnekkig weerstand te kunnen bieden. De linie tegenover Orsova wordt vooral krachtig verdedigd door een geweldige hoeveelheid artillerie. De meeste van deze kanonnen zijn onlangs door de geallieerden naar Servië gestuurd. De munitie-aanvoer laat niets te wenschen over. Officieren uit Frankrijk en Engeland voeren het bevel over de meeste batterijen.

Het jongste communiqué uit Weenen deelt mee, dat de „operaties" tegen Servië goed vorderen, doch dat *zeer krachtige tegenstand* wordt geboden.

Ten Z. van Belgrado werden eenige *taai verdedigde* steunpunten aan den vijand ontrukt. De Servische tegenaanvallen mislukten telkenmale onder groote verliezen voor den vijand.

De *Manchester Guardian* zegt in een artikel over den Duitschen veldtocht in Servië, dat het ongetwijfeld Engeland in een nadeelige positie brengt.

De troepenmachten van de Duitschers bedragen 500.000 man, die van de Bulgaren 400.000, waartegenover slechts 250.000 Serven en hoogstens 50.000 Franschen en Engelschen kunnen worden gesteld. De verhouding is dus als van drie tot een. Het beste zou zijn, zegt de militaire medewerker, dat zoo mogelijk de Dardanellen binnen een maand werden geforceerd, maar de vraag of dit mogelijk is, kan alleen de opperste militaire leiding in Engeland beslissen. Het doel van de Duitschers is niet alleen door Servië heen te dringen, maar in het bijzonder om een goede communicatielijn te onderhouden en dit is buitengewoon moeilijk.

Wij kunnen verwachten, dat van de 500,000 man, die Servië binnengevallen zijn, slechts 100,000 man ten slotte door Bulgarije naar Konstantinopel heendringen kunnen. De rest zal gedood zijn of gewond of bezig gehouden worden door de Servische benden. Dit is nu ons geluk.

Te Londen is door Watson een lezing gehouden, waarin hij zeide:

Indien Servië ten onderspit delft, beteekent dit, dat de weg voor Duitschland open zou liggen om mannen en munitie te leveren aan Konstantinopel en de 500,000 à 700.000 Turken tegen de Entente te wapenen, die nog niet door Turkije van wapens voorzien konden worden. De Dardanellen zouden verloren zijn voor goed. Het nieuws van Engelands nederlaag zou als een vuur loopen door het geheele Oosten, Engelands prestige in Egypte zou verdwenen zijn, zijn positie in Mesopotamië bedreigd. Iedere bazaar in Indië zou weerklinken van het nieuws en Perzië zou naar de wapens grijpen.

Indien Servië ten onder gaat, zal Duitschland al het katoen van Klein Azië ontvangen, alle petroleum van Perzië, al het koper van Servië en ook het koren. De geallieerden zouden het geschikte terrein missen voor een gunstig offensief via den Balkan en Oostenrijk-Hongarije. Slechts een energieke, snelle en weldoordachte actie kan Engeland van een catastrophe redden.

Een bijzondere correspondent van de *Echo de Paris* te Rome verneemt van goed ingelichte zijde, dat de Roemeensche minister-president Bratiano in een onderhoud met de vertegenwoordigers van de Quadruple Entente zou hebben te kennen gegeven, dat Roemenië tegen Bulgarijë, Oostenrijk en Duitschland zou interveniëeren. De Roemeensche regeering behield zich echter het recht voor het oogenblik te kiezen, waarop dit zou gebeuren.

De *Times* meldt uit Boecharest, dat de Bulgaarsche oever van de Donau tegenover Roemenië met mijnen is voorzien. Er wordt met koortsachtigen ijver aan den aanleg van loopgraven gewerkt. De burgerlijke bevolking van Vidin zou zijn uitgeweken.



**BEKENDMAKING.**

De verkoop van ZILVEREN GOUDEN en JUWEELEN VOORWERPEN, beleend ter *Spaar- en Beleenbank* van 1en Maart. 1914 t/m 31sten Augustus 1914 onder No. **9091 K,** t/m No. **7622 L,** zal plaats hebben op *Donderdag*, den **25 Nov.** a.s., en volgende Donderdagen.

Belanghebbenden worden verzocht den verkoop te voorkomen, door de aanzuivering der verschuldigde interesten.

Curaçao, den 20en Nov. 1915.

De Voorzitter,

12 C. S. GORSIRA.



# HAVEN-NIEUWS
## VAN 13 NOV. — 27 NOV.

| Schip | Kapitein | Aankomst | van | Vertrek | naar |
|---|---|---|---|---|---|
| *Caracas* | Furst | 17 Nov | La Guayra | 17 Nov | New York |
| *Merida* | A Johanson | 17 „ | Maracaibo | 17 „ | Maracaibo |
| *Maracaibo* | G W Goodman | 20 „ | New-York | 20 „ | Maracaibo |
| *Oranje Nassau* | D Haasnoot | 17 „ | New-York | 18 „ | Amsterdam |
| *Pr der Nederl.* | J A Egmond | 23 „ | Amsterdam | 24 „ | New-York |
| *Merida* | A Johanson | 21 „ | Maracaibo | 22 „ | La Guayra |
| *Merida* | A. Johanson | 24 „ | La Guayra | 25 „ | Maracaibo |
| *Maracaibo* | G W Goodman | 25 „ | Maracaibo | 25 „ | New-York |
| *Philadelphia* | H Hichborn | 25 „ | New York | 25 „ | La Guayra |
| *Manuel Calvo* | J Bonet | 15 Nov | Colon | 16 Nov | Barcelona |

| Schoeners | Aankomst | van | Schoeners | Vertrek | naar |
|---|---|---|---|---|---|
| *Estelle H* | 13 Nov | Isla Barlov | *Sirena H* | 13 Nov | Maracaibo |
| *Rita Otilia V* | 14 „ | Maracaibo | *Camia H* | 13 „ | Maracaibo |
| *Victiria V* | 14 „ | Vela de Cor | *Carlota H* | 15 „ | Maracaibo |
| *Maracaibo V* | 15 „ | Maracaibo | *Maria Leoncita* | 16 „ | Aruba |
| *Maria Leoncita* | 15 „ | Aruba | *9 de Abril* | 15 „ | Maracaibo |
| *Gaviota V* | 15 „ | Maracaibo | *Estelle H* | 17 „ | Aruba |
| *Ana Sofia V* | 15 „ | Maracaibo | *Rita Otilia* | 16 „ | Maracaibo |
| *Silfide H* | 17 „ | Jacmel | *Victoria* | 16 „ | Vela de Coro |
| *Electra H* | 17 „ | Barbados | *Ana Luisa* | 18 „ | Sto. Domingo |
| *Rosa Maria H* | 17 , | Aruba | *Marina V* | 16 „ | Maracaibo |
| *Estelle H* | 20 „ | Aruba | *Rosa Maria H* | 18 „ | Aruba |
| | | | *Diana V* | 18 „ | Vela de Coro |
| | | | *Silfide* | 18 „ | Rio Hacha |
| | | | *Maria* | 19 „ | Maracaibo |

Waarschijnlijk vertrekt de „Estelle" a. s. Maandag naar de Bovenwindsche Eilanden.